

## سئوالات تاریخ معاصر ایران یازدهم درس نخست

1. حکومت قاجار چگونه به قدرت رسید؟

**پاسخ:** پس از سقوط حکومت صفوی، نادرشاه افشار، میانه خوبی با قاجاریان نداشت. چون قاجاریان مدافع حکومت قبلی یعنی صفوی بودند. پس از مرگ نادر شاه قاجاریان قصد داشتند قدرت را در ایران بدست بیاورند. اما رهبر قاجاریان (محمد حسن خان)، سر دستیابی به قدرت جان خود را از دست داد. و فرزندش، آقا محمد خان، به اسارت کریم خان زند در آمد و حکومت به خاندان زند منتقل شد. هنگامی که کریم خان زند مرد، آقا محمد خان از دربار او گریخت، و سرانجام با غلبه بر لطفعلی خان، آخرین فرمانروای زند، حکومت را در کشور به دست گرفت.

---

2. علت وقوع دوره اول جنگهای ایران و روسیه چه بود؟

**پاسخ:** روسیه با حمله های پی در پی، ابتدا گرجستان و سپس ایالت های دیگر را مورد تاخت و تاز قرار داد و باعث بروز جنگ های ایران و روسیه شد. این جنگ ها از سال 1182 تا 1191 شمسی، طول کشید و به بسته شدن عهدنامه گلستان انجامید.

---

3. موارد عهدنامه گلستان را ذکر کنید؟

**پاسخ:**

1- بخشی از شهر های ایران به روسیه واگذار شد. (قره باغ، دربند، شیروان، شکی)

2- حق کشتی رانی دریای خزر به روسیه داده شد.

3- روسیه موظف شد، سلطنت یا همان ولایت عهدی عباس میرزا را به رسمیت بشناسد.

4. علل وقوع جنگ های دوم ایران و روسیه چه بود؟  
پاسخ:

1- نارضایتی مردم از مسئولان روسیه در ایالات و شهرهایی که به روسیه واگذار شده بود.

2- مشخص نبودن حد مرز مناطقی که به روسیه واگذار شده بود.

---

5. طبق قرارداد ترکمنچای چه امتیاز هایی به روس ها داده شد؟  
پاسخ:

1- ایروان، نخجوان و بخشی از دشت مغان به روسیه داده شد.

2- 5 میلیون تومانی به روسیه

3- حق کاپیتولاسیون به روسیه

---

6. حق کاپیتولاسیون به چه معناست؟

پاسخ: هر گاه اتباع روسی مقیم ایران مرتکب جرمی می شدند، دادگاه های ایران حق رسیدگی نداشتند، بلکه مراجع قضایی دولت روسیه می بایست به آن جرم رسیدگی میکردند.

---

7. مفاد عهدنامه فین کن اشتاین را بنویسید و ذکر کنید معاهده میان چه طرف هایی بود؟

پاسخ:

1. فرانسه متعهد شد که ایران را در جنگ با روسیه کمک کند

2. ایران برای حمله به متصرفات انگلستان در هند، با افغان ها و قبایل هرات و قندهار متحد شود و به انگلستان، اعلان جنگ دهد

3. هر موقع ناپلئون تصمیم برای لشکرکشی به هندوستان گرفت، اجازه عبور لشکر او از ایران، به آن کشور داده شود  
بین فرانسه و ایران

8. عهدنامه تیلسیت بین چه طرف هایی بود؟  
پاسخ: فرانسه و روسیه

---

9. توافق نامه مجمل میان چه طرف هایی بود و مفاد آن را ذکر کنید؟  
پاسخ: در این عهدنامه: انگستان تعهد که هرگاه نیروی نظامی دولت های اروپایی به ایران حمله کنند، نیروی نظامی در اختیار ایران قرار دهد، و در یا عوض آن به دولت ایران کمک مالی کند. بین ایران و انگلستان

---

10. دو مورد از مهم ترین تعهد های ایران در برابر انگلیس در عهد نامه مفصل را ذکر کنید؟  
پاسخ: قبول حکمیت نماینده انگلیس در اختلاف های مرزی خود با روسیه  
خودداری از بستن قرارداد با روسیه یا هر دولت سومی که دشمن انگلیس باشد.

---

11. یک مورد از تعهدات انگلیس در برابر ایران را در عهدنامه مفصل بنویسید؟  
پاسخ: اگر دولت ثالثی به خاک ایران تعرض کند، انگستان حتی المقدور از کمک و مساعدت به ایران خودداری نکند.

---

12. چرا روس ها ایران را به لشکرکشی به سوی هرات تشویق میکردند؟  
پاسخ: رقابت با انگلیس و به خطر افتادن مستعمره های انگلیس در هند را به مصلحت خود میدانستند.

---

13. مهم ترین اقدامات محمد شاه قاجار را ذکر کنید؟  
**پاسخ:** میرزا ابولقاسم قائم مقام فراهانی به قتل رساند و اقدام به محاصره هرات کرد

---

14. سر انجام محاصره هرات در دوران محمد شاه قاجار چه بود؟  
**پاسخ:** انگلیسی ها سر انجام جزیره خارک را اشغال کردند و تهدید کردند که در خاک ایران پیشروی خواهند کرد. محمد شاه قاجار که توان رویارویی با انگلیس ها رو نداشت و از روسیه هم حمایتی دریافت نکرده بود دست از محاصره هرات برداشت.

---

15. طرف های عهدنامه ارزنه‌الروم را نام ببرید و نتایج آن را ذکر کنید؟  
**پاسخ:** محمد شاه قاجار و دولت عثمانی. ایران از ادعای مالکیت بر بخش هایی از سلیمانیه دست برداشت. حاکمیت ایران بر خرمشهر و ساحل چپ اروند رود، نیز کشتی رانی در این رودخانه را به رسمیت شناخت. عثمانی متعهد شد دست از آزار و اذیت زائران ایرانی عتبات عالیات بردارد.

---

16. نتایج و عبرت های دو جنگ ایران و روس، دو مورد نام ببرید؟  
**پاسخ:**  
1- در مبارزه با یک قدرت خارجی نباید به قدرت دیگر اتکای جدی کرد.  
2- با شکست اقتصادی، سیاسی و نظامی ایران که نتیجه روحیه خودباختگی در حاکمان بود، بستر برای ورود مبلغین غربی و نفوذ فرهنگی در ایران ایجاد شد.

پایان